

κόμπος

κόμπος, ο, ουσ. [*<αρχ. κόμβος*], ο κόμπος. **1.** δυσκολία αζεπέραστη, αδιέξοδο: «έπεσα πάνω σ' ένα κόμπο και σταμάτησα τη δουλειά». (Λαϊκό τραγούδι: *ένας κόμπος η χαρά μου κι όμως αν θα 'ρθεις, στάλα στάλα θα στη δώσω για να δροσιστείς*). **2.** ελάχιστη ποσότητα υγρού, σταγόνα: «ρίξε δυο τρεις κόμπους λάδι στη σαλάτα». **3α.** δυσκολία στην αναπνοή ή στην κατάποση: «μ' έπιασε ένας κόμπος στο λαιμό». **β.** δυσκολία στην αναπνοή ή στην κατάποση από έντονη συναισθηματική φόρτιση: «όση ώρα τον συμβούλευε ο πατέρας του, αυτός ένωθε έναν κόμπο στο λαιμό, που του δυσκόλευε την αναπνοή». **4.** η άρθρωση: «ο κόμπος του δακτύλου». **5.** ο ρόζος φυτού: «το καλάμι είχε αρκετούς κόμπους». **6.** το άκρο του πέους, η βάλανος: «έχει έναν κόμπο σαν καρύδι». Συνών. *καρύδι (3) / κεφάλι (2)*. (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- *ας μπαίνει ο κόμπος κι ας λέει ο κόσμος*, προκειμένου να έχω επιτυχία στη δουλειά μου, αδιαφορώ για τις επικρίσεις του κόσμου: «σε κατηγορούν ότι είσαι πολύ σκληρός στη δουλειά σου. -Ας μπαίνει ο κόμπος κι ας λέει ο κόσμος». Από την εικόνα του ατόμου που προκειμένου να έχει ικανοποιητική σεξουαλική ζωή, αδιαφορεί για τα κουτσομπολιά του κόσμου·

- *δένω κόμπο ναυτικό*, (στη γλώσσα της αργκό) εξασφαλίζομαι οικονομικά: «απ' τη μέρα που του 'ρθε η κληρονομιά του θείου του απ' την Αμερική, έδωσε κόμπο ναυτικό κι ησύχασε μια για πάντα». Από το ότι κάθε ναυτικός κόμπος είναι πολύ στερεός· βλ. και φρ. *το δένω κόμπο ναυτικό*·

- *δένω το μαντίλι κόμπο*, ενεργώ έτσι, για να μην ξεχάσω να κάνω κάτι: «θα δέσω το μαντίλι κόμπο για να μην ξεχάσω το ραντεβού μας». Σύμφωνα με τη λαϊκή αντίληψη, όποιος δένει το μαντίλι κόμπο, έχει την πιθανότητα να βρει κάτι που έχει χάσει·

- *εδώ είναι ο κόμπος!* ή *εδώ είναι όλος ο κόμπος!* δεν είναι αυτό που μου λες σοβαρό πρόβλημα, σοβαρό εμπόδιο, ώστε να μην μπορεί να ξεπεραστεί για να συνεχιστεί η δουλειά ή η υπόθεση: «απ' τη μέρα που ήρθε νέος διευθυντής, καθυστερεί συνέχεια την υπογραφή των συμβολαίων. -Εδώ είναι όλος ο κόμπος! Ο αδερφός μου είναι φίλος του». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το ε·

- *εδώ είναι ο κόμπος* ή *εδώ είναι όλος ο κόμπος*, σε αυτό ακριβώς το συγκεκριμένο σημείο, σε αυτή ακριβώς τη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η δυσκολία ή το πρόβλημα: «πρέπει να προσπαθήσουμε να πείσουμε τον τάδε να χρηματοδοτήσει το έργο, γιατί εδώ είναι ο κόμπος»·

- *έφτασε ο κόμπος στο χτένι*, η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο: «πάψε να μου αντιμιλάς συνέχεια, γιατί έφτασε ο κόμπος στο χτένι». (Λαϊκό τραγούδι: *έφτασε ο κόμπος πια στο χτένι, τώρα θα βλεπόμαστε σαν ξένοι*)·

- *έχω έναν κόμπο στο λαιμό*, νιώθω μια έντονη ψυχική δυσφορία, μια έντονη ανησυχία: «τα παιδιά μου δεν έχουν γυρίσει ακόμη απ' την εκδρομή τους κι έχω έναν κόμπο στο λαιμό». (Τραγούδι: *ήταν η Αθήνα κόμπος στο λαιμό, νέφος και ρουτίνα κι άγχος τρομερό*)·

- *κάλλιο κόμπο στο πουγκί παρά κόμπο στην καρδιά*, βλ. λ. [πουγκί](#)·

- *μου 'ρχεται κόμπος στο λαιμό*, νιώθω έντονη συγκίνηση: «κάθε φορά που βλέπω κάποιον να υποφέρει σοβαρά, μου 'ρχεται κόμπος στο λαιμό»·

- *ξηγιέμαι κορδόνι χωρίς κόμπο*, βλ. λ. [κορδόνι](#)·

- *πάω κορδόνι χωρίς κόμπο*, βλ. λ. [κορδόνι](#)·

- *το δένω κόμπο*, θεωρώ σίγουρη, δεδομένη κάποια υπόσχεση που μου δόθηκε: «πρόσεξε τι θα του τάξεις, γιατί το δένει κόμπο». Από την εικόνα του ατόμου που εξασφαλίζει τα χρήματά του βάζοντάς τα στο μαντίλι του και δένοντάς τα κόμπο·

- το δένω κόμπο ναυτικό, θεωρώ σίγουρη, δεδομένη κάποια υπόσχεση που μου δόθηκε: «πρόσεξε μην του τάξεις τίποτα, γιατί το δένει κόμπο ναυτικό». Από το ότι κάθε ναυτικός κόμπος είναι πολύ στερεός·

- το δένω κόμπο στο μαντίλι ή το δένω κόμπο σε ψιλό μαντίλι ή το δένω κόμπο στο ψιλό μαντίλι, **α.** σημειώνω στο μυαλό μου αυτό που μου λέει κάποιος, για να δω αν θα το πραγματοποιήσει: «μου υποσχέθηκες πως θα με βοηθήσεις και το 'χω δέσει κόμπο σε ψιλό μαντίλι, για να δω τι θα κάνεις, όταν θα 'ρθει η ώρα». **β.** σημειώνω στο μυαλό την κακή συμπεριφορά κάποιου απέναντί μου, για να του συμπεριφερθώ ανάλογα με την πρώτη ευκαιρία και, γενικά, σημειώνω κάτι βαθιά στο μυαλό μου για να μην το ξεχάσω: «το 'χω δέσει κόμπο στο μαντίλι που μου φέρθηκες μπαμπέσικα, και θα 'ρθει μια μέρα που θα στο ανταποδώσω». Από την εικόνα του ατόμου που δένει κόμπο μια από τις άκρες του μαντιλιού για να μην ξεχάσει κάτι που δεν πρέπει ή που δε θέλει να του διαφύγει·

- τον δένω κόμπο, τον καθιστώ ανίκανο για δράση, τον ακινητοποιώ, τον εξουδετερώνω, τον καταδικάζω: «πήγε να του κουνηθεί αλλά τον άρπαξε στα χέρια του και τον έδεσε κόμπο». Συνοδεύεται από παράλληλη χειρονομία με τα χέρια να μιμούνται τον τρόπο με τον οποίο δένεται ένας κόμπος·

- τον (τη, το) δένω κόμπο (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), **α.** είναι προτιμότερο για μένα να απέχω από τη σεξουαλική πράξη, όσο οδυνηρό και αν μου είναι αυτό, παρά να συνουσιαστώ με άσχημη γυναίκα ή με γυναίκα που μου είναι πολύ μισητή: «μωρέ, τον δένω κόμπο παρά να πάω μ' αυτή την γκίόσα». **β.** λέγεται και ως είδος όρκου, για να γίνουν πιστευτά από κάποιον αυτά που του λέμε: «αν νομίζεις πως είναι ψέματα αυτά που σου λέω, τον δένω κόμπο». Από το ότι είναι πολύ οδυνηρό σε έναν άντρα να δέσει το πέος του κόμπο, ή είναι πολύ προσβλητικό να απέχει από τη σεξουαλική πράξη·

- τον κάνω κόμπο, βλ. φρ. τον δένω κόμπο·

- τον (τη, το) κάνω κόμπο (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), βλ. φρ. τον (τη, το) δένω κόμπο.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας